

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 62/2010-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. H., Ď., zastúpeného advokátom JUDr. V. K., M., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 34/2005 a jeho rozsudkom z 11. októbra 2006 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 28/2007 a jeho rozsudkom zo 7. novembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. apríla 2008 doručená sťažnosť J. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 34/2005 a jeho rozsudkom z 11. októbra 2006 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 28/2007 a jeho rozsudkom zo 7. novembra 2007 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Skutkový stav, v ktorom vidí sťažovateľ porušenie svojich práv, je v sťažnosti opísaný od 21. februára 2005, keď podal okresnému súdu žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území Ď. Svoje vlastnícke právo opieral o titul dedenia po svojich právnych predchodcoch, ktorí vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam (resp. ešte k pôvodnej parcele, z ktorej boli neskôr vytvorené viaceré nové parcely) mali nadobudnúť na základe prídellovej listiny v roku 1957. Naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva odôvodňoval tým, že novovytvorené parcely z parcely pôvodne patriacej jeho právnym predchodcom boli bez jeho súhlasu a vedomia prevedené na tretie osoby, a to žalovaných v 1. a 3. rade, čím vzniklo k predmetným nehnuteľnostiam duplicitné vlastnícke právo, a to jednak v prospech sťažovateľa a jednak v prospech žalovaných.

Okresný súd rozhodol v právnej veci sťažovateľa po vykonanom dokazovaní rozsudkom sp. zn. 10 C 34/2005 z 11. októbra 2006 (ďalej aj „namietaný prvostupňový rozsudok“), ktorým jeho žalobu v celom rozsahu zamietol. V odôvodnení uvedeného

rozsudku okresný súd okrem iného konštatoval, že podľa sťažovateľom v konaní predloženého geometrického plánu „obnovená parcela 113/5 kat. úz. Ď. tvorí vyššie uvedené KN parcely, znázornené v predmetnom geometrickom pláne, ktoré sú vo vlastníctve žalovaných“.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že prvostupňový «Súd skúmal, či prídelová listina z apríla 1957 bola vydaná kompetentným orgánom vrátane toho, že táto prídelová listina obsahovala výrok o zrušení výmeru o vlastníctve pôdy zo dňa 03. 04. 1948 č. 6.004/1948 pre J. T. s manželkou. Prvostupňový súd dospel k záveru, že v zmysle Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva zo dňa 05. 09. 1950 č. 507/1950 Ú. v. I., ktorou sa vydávajú bližšie predpisy o prechode pôsobnosti Národného pozemkového fondu na Ministerstvo pôdohospodárstva a národné výbory a o prechode obdobnej pôsobnosti Povereníctva pôdohospodárstva na národné výbory, nemožno vyvodiť záver o tom, že rozhodovanie o odňatí prideleného majetku prešlo na krajské národné výbory ako aj okresné národné výbory. Preto pod dikciu ustanovenia § 2 ods. 3 citovanej Vyhlášky zaradil prvostupňový súd rušenie výmerov o vlastníctve pôdy pod pojem „vybavovanie opatrení potrebných na riadne hospodárenie“. Podľa názoru prvostupňového súdu ust. § 3 ods. 3 Vyhl. č. 507/1950 Ú. v. I. a ust. § 23 Nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. n. treba vykladať tak, že na okresné národné výbory prešla právomoc vykonávania vyúčtovania s odchádzajúcimi prídelcami a dozor nad hospodárením prídelcov a právo vyjadriť sa k rozhodovaniu krajského národného výboru o odňatí prideleného majetku a nič viac. Z tohto dôvodu súd žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovaným v rade 2/ a 3/ priznal náhradu trov konania.».

Proti namietanému prvostupňovému rozsudku podal sťažovateľ 11. januára 2007 odvolanie, ktorým sa domáhal jeho zmeny navrhujúc, aby odvolací súd určil, že výlučným vlastníkom sporných parciel je on.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 Co 28/2007 zo 7. novembra 2007 však namietaný prvostupňový rozsudok potvrdil. Analyzujúc odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu upriamuje sťažovateľ pozornosť predovšetkým na tie jeho zistenia a závery, ktoré možno vyhodnotiť v prospech jeho argumentačného základu. V súvislosti

s tým napríklad uviedol, že „*odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa len z dôvodu, že poľnohospodárska pôda parc. 113/5 – roľa o výmere 6.600m², bola zápisnične v marci 1957 odovzdaná do užívania JRD a zdalo sa súdu málo pravdepodobné, že by ten istý odbor ONV v Martine deklaroval 10. apríla 1957 nadobudnutie vlastníckeho práva mojimi právnymi predchodcami*“.

Sťažovateľ na jednej strane pozitívne hodnotí to, že krajský súd „*správne napravil nesprávne právne posúdenie prvostupňového súdu v tom, že určil, že okresný národný výbor bol kompetentným orgánom*“ na zrušenie výmeru o vlastníctve pôdy vydaného vtedajším Poverenctvom pôdohospodárstva a pozemkových reforiem v Bratislave, no na druhej strane vytýka krajskému súdu, že v rozpore so skutkovými zisteniami vychádzal vo svojom rozhodnutí z toho, že sťažovateľ ako žalobca nepreukázal existenciu parcely č. 113/5 „*in natura*“, a navyše tvrdil, že sťažovateľ nepredložil v konaní prídelovú listinu s okrúhlou pečiatkou príslušného okresného národného výboru. Sťažovateľ zastáva názor, že v súdnom konaní bola existencia označenej prídelovej parcely riadne preukázaná, a zároveň považuje za paradoxné a kladie otázku, „*ako je možné, že ak je prídelová listina platná a je to skorší právny titul ako titul konfiškácie z r. 1959, od ktorého odvodzujú vlastnícke právo žalovaní, že vlastnícke právo k časti je zapísané na LV, čiže prídelová listina je vkladuschopnou listinou, a zvyšná časť sa zapísať nedá?*“.

Namietané porušenie označeného článku ústavy, resp. jeho práv zaručených ústavou a dohovorom spočíva podľa sťažovateľa v tom, že:

- Čl. 12 ods. 1 ústavy zaručuje jeho rovné postavenie v právach (vrátane práva vlastníckeho) s ostatnými ľuďmi, jemu však toto právo vzhľadom na namietané postupy a rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu nebolo priznané; na podporu tohto názoru predložil „*fotokópie výmerov o vlastníctve pôdy vydaných v prospech tretích osôb, a fotokópie prídelových listín v prospech iných ľudí, ktoré obsahujú výrok o zrušení výmeru o vlastníctve pôdy a títo ľudia sú vlastníkami pridelených nehnuteľností aj podľa aktuálneho stavu katastra nehnuteľností...*“.

- V súvislosti s čl. 20 ods. 1 ústavy, „*v konaní a rozhodnutí porušovateľov je negovaný výrok o tom, že vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah*“.

a ochranu. Toto moje tvrdenie preukazuje to, že Slovenská republika v zast. Slovenským pozemkovým fondom a žalovaní v rade 2/ a 3/ odvodzujú svoje vlastnícke právo od rozhodnutia o konfiškácii vydaného Okresným národným výborom Martin č. 3037/1959 (nachádzajúceho sa v súdnom spise a okrem iného potvrdzujúceho fakt, že ONV bol kompetentným orgánom na rozhodovanie o nehnuteľnostiach do výmery 50 ha), na základe ktorého vydal Ludový súd v Martine uznesenie Čd 506/1959 a takto došlo k zápisu vlastníckeho práva na Československý štát titulom konfiškácie“.

Sťažovateľ zastáva názor, že pokiaľ tento článok zaručuje aj dedenie, pričom na základe právoplatných osvedčení o dedičstve bolo deklarované, že vlastnícke právo k pridelenej nehnuteľnosti prešlo okamihom smrti poručiteľov na neho, sú tieto dedičské rozhodnutia v okolnostiach daného prípadu „*len formálnym tvrdením na papieri bez materiálneho obsahu*“.

- Podľa čl. 1 dodatkového protokolu „*konanie a rozhodnutie porušovateľov porušilo moje právo na ochranu majetku a moje právo na pokojné užívanie majetku ako fyzickej osoby – vlastníka*“.

- Vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru okresný súd «*porušil zásadu „iura novit curia“*, ktorá je vyjadrená v ust. § 121 OSP v aktuálnom znení tým, že neaplikoval Nariadenie vlády č. 122/1951 Zb., ktoré bolo riadne publikované v zbierke zákonov».

Krajský súd „*rozhodol v rozpore so skutkovou pravdou preukázanou dôkazmi o existencii pridelenej nehnuteľnosti*“.

Vzhľadom na tieto dôvody sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„*Okresného súdu v Martine sp. zn.: 10 C/34/2005 zo dňa 11. 10. 2006 a konaním Krajského súdu v Žiline vo veci vedenej pod sp. zn.: 7 Co/28/2007 a Rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 7 Co/28/2007 zo dňa 07. 11. 2007 bolo porušené ustanovenie čl. 12 ods. 1 Ústavy SR.*

Konaním Okresného súdu v Martine vo veci vedenej pod sp. zn.: 10 C/34/2005 a Rozsudkom Okresného súdu v Martine sp. zn.: 10 C/34/2005 zo dňa 11. 10. 2006 a konaním Krajského súdu v Žiline vo veci vedenej pod sp. zn.: 7 Co/28/2007 a Rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 7 Co/28/2007 zo dňa 07. 11. 2007 právo sťažovateľa

zakotvené v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, ako aj v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené bolo.

Konaním Okresného súdu v Martine vo veci vedenej pod sp. zn.: 10 C/34/2005 a Rozsudkom Okresného súdu v Martine sp. zn.: 10 C/34/2005 zo dňa 11. 10. 2006 a konaním Krajského súdu v Žiline vo veci vedenej pod sp. zn.: 7 Co/28/2007 a Rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 7 Co/28/2007 zo dňa 07. 11. 2007, právo sťažovateľa na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené bolo.

Ústavný súd SR zrušuje Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 7 Co/28/2007 zo dňa 07. 11. 2007, a vec vracia Krajskému súdu v Žiline, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 200.000,- Sk, ktoré sú Okresný súd v Martine a Krajský súd v Žiline povinní sťažovateľovi spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

Porušovatelia v rade 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu JUDr. V. K., a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd podaním z 2. júna 2008, v úvode ktorého ozrejmil, čo bolo predmetom žaloby sťažovateľa, ktorou sa domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v katastrálnom území Ď., a podrobne opísal, na základe čoho dospel k záveru, že právní predchodcovia sťažovateľa nemohli vzhľadom na existujúce vlastnícke právo pôvodných prídelcov (manželov T.) platne nadobudnúť vlastnícke právo na základe prídelovej listiny vydannej Okresným národným výborom v M. k parcele č. 113/5 v katastrálnom území Ď., vytvorenej prídelovým plánom, a že preto ani dedením toto vlastníctvo nemohlo prejsť na sťažovateľa. Vyjadrenie okresného súdu je v podstate zhodné s odôvodnením namietaného prvostupňového rozsudku, ktorým bola žaloba sťažovateľa o určenie vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam zamietnutá.

K sťažnosti sa pred jej predbežným prerokovaním vyjadril aj krajský súd podaním doručeným ústavnému súdu 23. júna 2008, v relevantnej časti ktorého sa uvádza, že sa *«... nemohol stotožniť s tvrdením navrhovateľa, že dôvodnosť uplatneného návrhu sťažovateľa (navrhovateľa) nebola odvolacím súdom uznaná (výlučne) z dôvodu nepreukázania existencie pridelovej nehnuteľnosti. Z dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že k zamietnutiu návrhu navrhovateľa došlo predovšetkým preto, že navrhovateľ v konaní na základe vlastníckej žaloby nemohol byť v spore úspešný (strana 8 rozsudku). Jedná sa o právne posúdenie veci spočívajúce v posúdení otázky, či sa môže účastník domáhať určenia vlastníckeho práva na súde, tzv. určovacou (vlastníckou) žalobou v prípade, ak tú istú vec nadobudol štát a prípadné nároky oprávnených osôb by sa mali riešiť podľa reštitučných právnych predpisov. Pokiaľ krajský súd hodnotil výsledky dokazovania vykonané okresným súdom vo vzťahu k tvrdenej skutočnosti navrhovateľom, že vlastníctvo nadobudli jeho právní predchodcovia podľa nariadenia č. 104/45 Sb. n. SNR, v znení nariadenia č. 64/46 Sb. n. SNR a nariadenia č. 104/46 Sb. n. SNR, pre ktoré (skutkové zistenia) krajský súd nepovažoval návrh za dôvodný (na základe výsledkov dokazovania) nespočíval „výlučne“ na zaujatí záveru, že navrhovateľ nevedel „in natura“ preukázať existenciu pridelovej parcely 113/5, ale v komplexe hodnotenia výsledkov dokazovania, tak ako to vyplýva z dôvodov rozsudku odvolacieho súdu (strana 6 až 8 rozsudku). Dôkazy vykonané okresným a krajským súdom boli hodnotené odvolacím súdom tak jednotlivo (napríklad aj význam neexistencie razítka na pridelovej listine – str. 7 rozsudku), ako aj vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi a skutkovými zisteniami, pre ktoré nepovažoval návrh navrhovateľa za dôvodný.».*

Vzhľadom na tieto dôvody navrhol krajský súd sťažnosť ako nedôvodnú odmietnuť.

Právny zástupca sťažovateľa, ktorému ústavný súd zaslal vyjadrenia okresného súdu aj krajského súdu na zaujatie stanoviska k nim, túto možnosť využil a reagoval na ne podaním doručeným ústavnému súdu 15. júla 2008.

K otázke právomoci odňať pridelený majetok a prideliť ho inej osobe, ktorá podľa vládneho nariadenia č. 122/1951 Sb. o ďalších presunoch pôsobnosti a o iných

zjednodušeníach verejnej správy, príloha D, prešla z ústredného orgánu štátnej správy v zmysle § 23 ods. 2 nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení neskorších predpisov na krajské národné výbory, vyúsťujúcej do záveru okresného súdu, že *„rozhodnutie Okresného národného výboru v M., ktorý vydal prídelovú listinu pre právnych predchodcov žalobcu, v ktorej súčasne zrušil výmer o vlastníctve pôdy pre manželov T., bolo vydané Okresným národným výborom nad rámec jeho právomoci, a preto sa jedná o nulitný akt“*, sa právny zástupca sťažovateľa vyjadril v tom zmysle, *„že pôsobnosť odňať prídelcovi vec, ktorá nespochybniteľne prešla na Krajský národný výbor, mohla byť daná výlučne za splnenia zákonnej podmienky (conditio sine qua non), a to, že prídelca nehospodáril so starostlivosťou riadneho hospodára“*. Zápisnice doložené do súdneho spisu však splnenie tejto podmienky podľa názoru právneho zástupcu v okolnostiach prípadu sťažovateľa vylučujú.

Čo sa týka stanoviska k vyjadreniu krajského súdu, právny zástupca sťažovateľa uviedol, že po podrobnom preštudovaní namietaného rozsudku z jeho odôvodnenia vyvodil záver, že rozsudok prvostupňového súdu bol *«potvrdený z dôvodu, že navrhovateľ jednoznačne nepreukázal, že prídelovej parcele č. 113/5 zodpovedá pozemnoknižná parcela 113/4, zapísaná v pozemnoknižnej vložke č. 16, kat. úz. Ď. (str. 7 in fine) Zo strany navrhovateľa neboli produkované také dôkazy, ktoré by jednoznačne preukazovali skutočnosť, že žalovaným parceliam uvedeným v žalobnom návrhu na začatie konania zodpovedá prídelová parcela 113/5, keďže „in natura“ navrhovateľ existenciu prídelovej parcely nevedel preukázať.»*

Zároveň sa v stanovisku právneho zástupcu sťažovateľa zdôrazňuje, že krajský súd mal k dispozícii prídelovú listinu opatrenú pečiatkou, a preto zistenie krajského súdu o neexistencii takéhoto dokladu nezodpovedá skutočnosti, a taktiež sa v ňom odmieta záver krajského súdu o možnosti uplatnenia nárokov sťažovateľa podľa reštitučných právnych predpisov.

III.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 55 zákona o ústavnom súde ústavný súd vychádza zo skutkových zistení urobených v predchádzajúcich, ak sa nerozhodne inak.

Predmetom posudzovanej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 34/2005 a jeho rozsudkom z 11. októbra 2006 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 28/2007 a jeho rozsudkom zo 7. novembra 2007 bol porušený čl. 12 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ani prehodnocovať jeho skutkové závery. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Relevantné znenie príslušných ustanovení ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu upravujúcich práva, ktorých porušení sťažovateľ namieta, je takéto:

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu (ochrana majetku) každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Okrem toho sťažovateľ namieta aj porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú ľudia slobodní a rovní v dôstojnosti a právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

1. Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 34/2005 a jeho rozsudkom z 11. októbra 2006, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Vo vzťahu k namietanému postupu a rozhodnutiu okresného súdu ako súdu prvého stupňa sťažovateľ využil ústavnú a zákonnú možnosť a obrátil sa na krajský súd, ktorý na základe riadneho opravného prostriedku vo veci konal a rozhodol. Právo odvolacieho súdu preskúmať na základe podaného odvolania namietaný prvostupňový rozsudok

a poskytnúť tak ochranu sťažovateľovým právam vylučuje právomoc ústavného súdu bezprostredne preskúmať postup a na jeho základe vydané prvostupňové rozhodnutie všeobecného súdu v sťažovateľovej veci.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 208/08).

2. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie toho istého článku ústavy a tých istých práv ako vo vzťahu k namietanému postupu a rozsudku okresného súdu aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 28/2007 a jeho rozsudkom zo 7. novembra 2007.

Podstatou námietok sťažovateľa v tejto časti sťažnosti bolo tvrdenie o porušení jeho označených práv z dôvodu, že krajský súd ako súd odvolací „*konal a rozhodol v rozpore so skutkovou pravdou preukázanou dôkazmi o existencii pridelenej nehnuteľnosti.*“.

a) K preskúmaniu namietaného postupu krajského súdu v súvislosti s možným porušením princípov spravodlivého súdneho konania zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru

Z obsahu sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ v nej v podstate namietal existenciu extrémneho rozporu medzi vykonanými dôkazmi a z nich vyvodenými skutkovými zisteniami, ako aj zjavne neodôvodnené a arbitrárne závery, ku ktorým krajský súd v napadnutom rozhodnutí dospel. Aj keď ústavný súd niektoré výhrady sťažovateľa akceptuje, napriek tomu dospel k názoru, že nestotožnenie sa s niektorými závermi krajského súdu nie je v okolnostiach daného prípadu dostatočným dôvodom na vyslovenie namietaného porušenia práv sťažovateľa a nadväzne na to na kasáciu namietaného rozsudku.

V namietanom rozsudku krajský súd uviedol obsah napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ako aj odvolacie argumenty sťažovateľa (ako žalobcu) a zosumarizoval

vyjadrenia žalovaných obsiahnuté v ich prednesoch a písomných podaniach. Napokon s použitím príslušných právnych predpisov odôvodnil zistené skutočnosti a po pomerne rozsiahlom doplnení dokazovania vyslovil svoj právny názor.

Krajský súd si predovšetkým osvojil zistenie okresného súdu, podľa ktorého prídelová listina z 10. apríla 1957 vydaná v prospech právnych predchodcov sťažovateľa *„neobsahuje odtlačok orgánu, ktorý ho vydal (ONV)“*. Aj keď v súvislosti s týmto zistením krajský súd uviedol, že *„Uvedená skutočnosť sama osebe nemá na riešenie sporu podstatný význam“*, hodnotiac dôkazy v súlade s § 132 Občianskeho súdneho poriadku na ňu prihliadol.

Z ústavným súdom vyžiadaného súvisiaceho spisu však vyplýva, že na jeho č. 1. 70 sa nachádza fotokópia predmetnej prídelovej listiny zo Štátneho archívu v B... z 25. augusta 2005, potvrdená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a opatrená okrúhlou pečiatkou Okresného národného výboru v M. Takúto fotokópiu prídelovej listiny predložil sťažovateľ aj v prílohe sťažnosti ústavnému súdu. Uvedený záver krajského súdu (rovnako ako pred ním okresného súdu) je preto v zjavnom rozpore s obsahom spisu.

Krajský súd považoval ďalej za dôvodné odvolanie sťažovateľa proti prvostupňovému rozsudku v časti, v ktorej tvrdil, že vydanie prídelovej listiny Okresným národným výborom v M. 10. apríla 1957 bolo v jeho kompetencii a napravil tak v rámci odvolacieho konania pochybenie okresného súdu, ktorý kvalifikoval vydanie tejto listiny ako *„nulitný akt“*.

Krajský súd ďalej konštatoval, že prídelová parcela č. 113/5 v katastrálnom území Ď. bola užívaná od roku 1952, resp. 1953 do 10. apríla 1957 (do vydania prídelovej listiny) právny predchodcami sťažovateľa bez zlegalizovania užívacieho stavu. V súvislosti s odovzdaním spornej parcely do užívania JRD Ď. 23. marca 1957 považoval za málo pravdepodobné, *«aby v období toho istého roku, ten istý odbor ONV v M. deklaroval nadobudnutie vlastníckeho práva podľa nar. 104/45 Sb. n. SNR na základe prídelovej listiny zo dňa 10. apríla 1957, ako spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva. Tomuto záveru*

zodpovedá tvrdenie navrhovateľa o tom, že prídelovej parc. č. 113/5 zodpovedá časť hospodárskeho dvora v užívaní JRD Ď., pričom na časti pozemnoknižnej parcele č. 113/4 zapísanej v pozemnoknižnej vložke 16 sú postavené hospodárske budovy slúžiace poľnohospodárskej výrobe a táto celá parcela sa nachádza v časti hospodárskeho dvora družstva. V tejto súvislosti je potrebné hodnotiť aj obsah spisov základného dedičského konania po neb. J. a J. H. Z obsahu zápisnice prejednávania dedičstva po neb. J. H., ktorý zomrel dňa 16. 5. 1987 (D 516/87) vyplýva, že dedičia (ktorým bol aj navrhovateľ) si dedičské právo ku pozemnoknižnej parcele č. 113/4, zapísanej v PKN vložke č. 16, kat. úz. Ď. neuplatnili napriek tomu, že dedičia si uplatnili dedičské právo k inej pozemnoknižnej parcele zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. 16 (k parc. č. 230/17). Obdobne neboli uplatnené dedičské práva k pozemnoknižnej parcele č. 113/4 ani v dedičskom konaní po neb. J. H. Nadobudnutie vlastníckeho práva navrhovateľom ku prídelovej parcele č. 113/5 na základe dodatočného prejednávania dedičstva po neb. J. a J. H. podľa § 175x ods. 1 O. s. p. vo vzťahu k súčasným vlastníckym vzťahom bez právneho významu, vzhľadom na právnu záväznosť dedičského rozhodnutia podľa § 159 ods. 2 O. s. p.

Na základe výsledkov dokazovania krajský súd ďalej vyvodil, že navrhovateľ jednoznačne nepreukázal, že prídelovej parcele č. 113/5 zodpovedá pozemnoknižná parcela č. 113/4, zapísaná v pozemnoknižnej vložke č. 16, kat. úz. Ď. I keď prídelová parcela č. 113/5 je vedená vo výkaze plôch predloženého navrhovateľom zo štátneho archívu, spoločná výmera (vedená v jednej kolónke) pozemnoknižnej parcele 113/4 (2290 m² – nový majiteľ obec Ď.) spolu s výmerou prídelovej parcele č. 113/5 (6600 m² – nový majiteľ J. T. s manželkou) nezodpovedá výmere pôvodnej pozemnoknižnej parcele 113/4 – roľa v intraviláne 7033 m². Navrhovateľ odvodzoval svoje tvrdenia o identite prídelovej parcely 113/5 ku pozemnoknižnej parcele č. 113/4 len zo šetrenia pozemkového úradu, ktorý rozhodoval o žiadostiach navrhovateľa, vo veci usporiadania vlastníckych a užívacích pomerov a najmä z geometrického plánu vypracovaného dňa 8. 11. 2004 V. P. Zo strany navrhovateľa neboli produkované také dôkazy, ktoré by jednoznačne preukazovali skutočnosť, že žalovaným parceliam uvedeným v žalobnom návrhu na začatie konania zodpovedá prídelová parcela 113/5, keďže „in natura“ navrhovateľ existenciu prídelovej parcely nevedel preukázať.».

Vzhľadom na uvedené krajský súd uzavrel, že sťažovateľ „v konaní na základe podaného návrhu podľa § 80 písm. c) O. s. p., t. j. na základe vlastníckej žaloby, nemohol byť v spore úspešný“.

Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie tvrdenej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Kritériom rozhodovania ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 316/09, I. ÚS 57/09).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Podstatou rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je posúdenie ústavnej akceptovateľnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu, prípadne iného orgánu verejnej moci, a nie posudzovanie jeho právnej perfektnosti a jeho prípadné „vylepšovanie“ (m. m. IV. ÚS 325/08).

Ústavný súd v uvedenej súvislosti ďalej poznamenáva, že na posúdenie skutočnosti, či nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území Ď. – parcely KN č. 113, 119/2,

120/2 zapísané na liste vlastníctva č. 423 pre katastrálne územie Ď. a parcela KN č. 119/4 zapísaná na liste vlastníctva č. 452 (pôvodne išlo o časť parcely č. 113/4 zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. 16 pre katastrálne územie Ď.), určenia vlastníckeho práva, ku ktorým sa v označenom konaní pred všeobecnými súdmi sťažovateľ domáhal, sú identické s časťou pôvodnej prídelovej parcely č. 113/5, ktorá bola prídelovou listinou Okresného národného výboru v M. z 10. apríla 1957 pridelená právnym predchodcom sťažovateľa, je zásadne príslušný všeobecný súd. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci krajský súd, nemôže sama osebe viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade krajským súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02). Podľa ústavného súdu však posúdenie namietanej skutočnosti (identity časti pôvodnej prídelovej parcely č. 113/5 s pozemnoknižnou parcelou č. 113/4) krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje. Pokiaľ sa sťažovateľ s právnym názorom krajského súdu v otázke posúdenia uvedenej spornej skutočnosti nestotožňuje, ústavný súd napokon dodáva, že toto posúdenie je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom v petite označených práv.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľa zdôvodňujúcu porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým postupom a rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením označených práv.

Prisvedčujúc názoru krajského súdu, že *«zo strany navrhovateľa neboli produkované také dôkazy, ktoré by jednoznačne preukazovali skutočnosť, že žalovaným parceliam uvedeným v žalobnom návrhu na začatie konania zodpovedá parcela 113/5, keďže „in natura“ navrhovateľ existenciu prídelovej parcely nevedel preukázať»*, nepovažoval už ústavný súd za potrebné zaoberať sa ďalšími okolnosťami daného prípadu a závermi

krajského súdu, najmä skúmaním, či sťažovateľ mal možnosť domáhať sa navrátenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov. Na záveroch krajského súdu, ktorý napadnutým rozsudkom potvrdil prvostupňový rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľa o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, by z vecného hľadiska vzhľadom na nezistenie možnosti stotožnenia sporných parciel s pôvodnou prídelovou parcelou ako ťažiskového dôvodu pre zamietnutie žaloby už nič nemenilo ani to, že ústavný súd akceptuje niektoré už spomínané výhrady sťažovateľa vo vzťahu k niektorým zisteniam a záverom vysloveným v odôvodnení namietaného rozsudku.

Ústavný súd preto nepovažuje odôvodnenie namietaného rozsudku krajského súdu ako celok za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné, resp. neudržateľné do tej miery, aby malo za následok porušenie označeného ústavnoprocésneho práva sťažovateľa. Samotná skutočnosť, že sa sťažovateľ s rozhodnutím krajského súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho postupu.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je absencia príčinnej súvislosti medzi označeným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (m. m. II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným postupom a rozsudkom krajského súdu, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

b) K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu

V súvislosti s namietaným porušením čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), súčasťou ktorej je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocenčných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení s ich porušením.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom a rozsudkom krajského súdu a možným porušením práva sťažovateľa upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprichádzalo do úvahy zaoberať sa možným porušením základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

Aj túto časť sťažnosti ústavný súd preto odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

c) K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy

Ústavný súd už vo svojej stabilnej judikatúre (napr. I. ÚS 59/97, IV. ÚS 87/07) zaujíma stanovisko, že zásady uvedené v čl. 12 ods. 1 ústavy v súhrne vyjadrujú podstatu

základných práv ako prirodzených práv človeka a majú univerzálny charakter. Preto ich treba vykladať a chápať výlučne ako ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov. Vzhľadom na tieto znaky nemôžu byť zásadne priamo aplikovateľné v individuálnych záležitostiach bez konkrétneho vyjadrenia dopadu diskriminujúceho postupu štátneho orgánu na iné základné právo alebo slobodu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (m. m. I. ÚS 34/96, II. ÚS 123/02, IV. ÚS 32/06).

Citované stanovisko je podľa názoru ústavného súdu v celom rozsahu uplatniteľné aj na dôsledky vzťahujúce sa na sťažovateľa, a z toho dôvodu vyhodnotil napokon aj namietané porušenie uvedeného článku ústavy ako zjavne neopodstatnené.

Zohľadňujúc všetky uvedené okolnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch uplatnených v petite sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2010